Mnenje Odbora regij o predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi aktivnosti Skupnosti za dogodek Evropska prestolnica kulture za leta 2005 do 2019

(2006/C 115/12)

ODBOR REGIJ JE

ob upoštevanju predloga Evropske komisije za Sklep Evropskega parlamenta in Sveta o akcijskem programu Skupnosti za prireditev Evropska prestolnica kulture za obdobje 2007–2019 KOM(2005) 209 končno — 2005/102 (COD);

ob upoštevanju sklepa Evropske komisije z dne 30. maja 2005, da se v skladu s prvim odstavkom člena 265 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti o tej zadevi posvetuje z Odborom regij;

ob upoštevanju sklepa svojega predsednika z dne 25. julija 2005, da komisijo za kulturo in izobraževanje zaprosi, naj o tej zadevi pripravi mnenje;

ob upoštevanju mnenja o predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta, ki daje pobudo Skupnosti za prireditev Evropska prestolnica kulture (CdR 448/97fin) ([1]);

ob upoštevanju mnenja o predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta, ki spreminja Sklep 1419/1999/ES o vzpostavitvi dejavnosti Skupnosti za „Evropsko prestolnico kulture“ za obdobje 2005 do 2019 (CdR 393/2003fin) ([2]);

ob upoštevanju mnenja o kulturi in kulturnih razlikah ter njihov pomen za prihodnost Evrope (CdR 447/97 fin) ([3]);

ob upoštevanju mnenja komisije za kulturo in izobraževanje, sprejetega 22. septembra 2005 (CdR 251/2005 rev. 1) (poročevalec: **g. Seamus Murray,** član regionalne oblasti Mid-East Region in grofijskega sveta Meath (IE/UEN-EA));

na 62. plenarnem zasedanju 16. in 17. novembra 2005 (seja z dne 17. novembra) soglasno sprejel naslednje mnenje:

1. **Stališča Odbora regij**

Evropska prestolnica kulture (EPK)

Odbor regij

1.1 **meni,** da je EPK močno orodje za predstavitev, vzdrževanje, obogatitev in doživljanje evropske in lokalne kulture, in ocenjuje, da ima prireditev EPK pozitiven vpliv na mesta na področju kulture ter pri gospodarskih in zaposlitvenih priložnostih v turizmu, preživljanju prostega časa in športu ter je ključnega pomena za oživljanje mest;

1.2 **ugotavlja**, da je vpliv EPK večji, kadar je prireditev sestavni del dolgoročne razvojne strategije mest, in meni, da bi morala EPK spodbujati trajnostni pristop na področju kulturnega razvoja. Odbor se prav tako zaveda, da EPK vse bolj pridobiva regionalno razsežnost, saj mesta pri razvoju in izvajanju svojih kulturnih programov vključujejo tudi okoliške kraje;

1.3 **meni,** da sta bila korist in potencial prireditve EPK doslej podcenjena, predvsem zaradi premajhne finančne pomoči EU, premajhne osredotočenosti na razvoj evropske razsežnosti prireditve EPK in prepoznavnosti mest ter premajhne podpore mestom pri pripravi in izvajanju njihovih kulturnih programov;

1.4 **meni,** da je Evropska unija v preteklosti zamudila priložnost, da izkoristi prireditev EPK kot sredstvo za spodbujanje evropske integracije in identitete, zlasti glede na visoko prepoznavnost prireditve EPK in širokega zanimanja zanjo. Odbor meni, da lahko prireditev EPK prispeva k pozitivni identifikaciji državljanov z Evropsko unijo.

([1]) UL C 180, 11.6.1998, str. 47.
([2]) UL C 121, 30.4.2004, str. 15.
([3]) UL C 180, 11.6.1998, str. 63.

Predlagani izbor in nadzorni postopek

Odbor regij

1.5 **pozdravlja** predlog Evropske komisije za reformo postopka izbora EPK in za spremljanje izbranih mest pri pripravi njihovih kulturnih programov;

1.6 **meni,** da predlog Evropske komisije obravnava številne težave pri obstoječem izbirnem postopku in odobrava dejstvo, da predlagani pristop predstavlja ustrezno ravnotežje med potrebami po resničnem elementu tekmovalnosti med mesti, pomembnejši vlogi izbirne komisije, večjem poudarku na evropski razsežnosti prireditve EPK ter priznanju prispevka držav članic in vloge Sveta pri imenovanju kandidatov in izboru mest;

1.7 **pozdravlja** in podpira naslednje vidike predlaganega postopka izbora in spremljanja:

— zgodnejšo določitev EPK in podaljšanje časovnega obdobja, ki ga imajo mesta na razpolago, da pripravijo svoj kulturni program;

— jasnejša navodila mestom z razvrstitvijo meril za kulturne programe v kategoriji „evropska razsežnost“ in „mesto in meščani“ ter opredelitvijo ciljev obeh kategorij;

— večjo transparentnost pri postopku izbire z večjim poudarkom na evropski dodani vrednosti;

— uvedbo elementa tekmovalnosti v spodbudo in navdih mestom, da izboljšajo kakovost in umetniške elemente svojih kulturnih programov;

— redne stike med izbranimi mesti in komisijo za spremljanje za zagotovitev nadzora in pomoči pri vodenju in reševanju morebitnih težav že od samega začetka priprav;

1.8 Evropsko komisijo prosi, da upošteva osrednjo vlogo mest v času postopka izbora in spremljanja ter meni, da je obstoječa različica predloga dvoumna in določevalna, saj so informacije za mesta, ki želijo gostiti prireditev EPK, nejasne;

1.9 **ima** nekaj pridržkov glede naslednjih vidikov predlaganega postopka izbora mest in nadzora prireditve:

— mestom bo lahko povzročila težave zahteva, da oddajo vmesna poročila o spremljanju in oceni. Ta zahteva morda ni v skladu z majhnim finančnim prispevkom EU celotnemu proračunu mest za prireditev EPK in je posebej težavna za manjša mesta, ki želijo gostiti prireditev;

— izkušnje kažejo, da komisija za spremljanje mestom ne more vedno ponuditi strokovne pomoči pri pripravi programov in praktičnih izkušenj pri izvajanju prireditve EPK;

— novi postopek imenovanja še vedno dopušča zamude, posebej v vmesnem obdobju od trenutka, ko država članica določi mesta, do končne odločitve Sveta;

1.10 **meni,** da so potrebna dodatna pojasnila zlasti o nekaterih vidikih predlaganega postopka izbora in spremljanja:

— o definiciji „neodvisnih strokovnjakov“, ki bodo člani izbirne komisije in komisije za spremljanje evropskih institucij, predvsem glede tega, kako bo ta definicija oblikovala delo institucij pri imenovanju njihovih strokovnjakov;

— o postopku podeljevanja nagrade (kot je opisano v členu 11) mestom, ki izpolnjujejo kriterije in priporočila komisij;

1.11 **podpira** zamisel o izbirni komisiji, ki jo sestavlja 13 članov (kot je določeno v členu 5): 7 jih imenujejo evropske institucije, 6 pa države članice, ki pripravljajo prireditev EPK. Kljub temu želi, da države članice med svoje predstavnike vključijo po enega člana iz pristojnega nacionalnega združenja, ki predstavlja lokalno in/ali mestno oblast;

1.12 **pozdravlja** zamisel, da bi bili programi obeh izbranih mest med seboj povezani, kakor je bilo predlagano že v prejšnjem mnenju (CdR 393/2003fin) in meni, da ima komisija za spremljanje osrednjo vlogo pri zagotavljanju razvoja sinergije med mesti v času priprave programov;

1.13 **poudarja**, da morajo biti vse države članice pri pobudi EPK obravnavane enakopravno, ne glede na datum pristopa v EU. Odbor je razočaran, da Evropska komisija ni upoštevala nadaljnjih širitev Unije, in jo prosi, da razjasni položaj držav, ki so trenutno v fazi pristopnih pogajanj.

Financiranje in pomoč Evropskim prestolnicam kulture

Odbor regij

1.14 **pozdravlja** predlog programa Kultura 2007, ki v primerjavi z obstoječim programom potrojuje sredstva, ki jih Skupnost namenja vsaki prestolnici kulture, saj meni, da bo to povečalo razpoznavnost prispevka EU, sovpadlo z evropsko razsežnostjo kulturnih programov mest in pripomoglo k boljšemu uresničevanju pričakovanj izbranih mest;

1.15 **nasprotuje** znižanju proračuna za prireditev Evropska prestolnica kulture znotraj programa Kultura 2007 v okviru trenutnih pogajanj o finančnih perspektivah 2007–2013;

1.16 **meni**, da mora Komisija nemudoma razjasniti svoj predlog o tem, kako namerava podpreti imenovana mesta z „nagrado“, in razložiti morebitne prednosti novega postopka v primerjavi z obstoječo prakso. Odbor Komisijo ravno tako prosi, da za to vrsto podpore poišče drug izraz namesto „nagrada“, saj nagrada daje slutiti dobitek ali čast ob zmagi na tekmovanju, v nasprotju z izplačilom za izpolnitev določenih kriterijev programa;

1.17 **je zaskrbljen** zaradi dolgih zamud pri izplačilu sredstev Evropske komisije prestolnicam kulture, ki so jih izkusila nekatera mesta — velik del sredstev pogosto prejmejo šele po zaključku leta, v katerem gostijo prireditev Evropska prestolnica kulture;

1.18 **pozdravlja** morebitne dodatne predloge o tem, kako bi lahko Evropska komisija podprla izbrana mesta in jim pomagala pri pripravi in izvedbi kulturnih programov;

1.19 prav tako **pozdravlja** podporo Evropske komisije mestom ob izteku prireditve EPK, da zagotovi dolgotrajnejši vpliv EPK in ohranitev kulturne dediščine v mestu. Komisija za spremljanje bi lahko zagotavljala, da mesta v svoje programe vključijo trajnostne dejavnosti na področju kulture, finančna pomoč EU pa bi te dejavnosti pomagala tudi uresničiti.

Vključenost tretjih držav

Odbor regij

1.20 **podpira** splošni predlog Komisije o vključevanju tretjih držav v prireditev EPK s ponovno obuditvijo pobude „mesec kulture“ namesto, da prireditev EPK gosti še eno mesto v tretji državi. Odbor vseeno želi pojasnilo o tem, kako bi se pobuda „mesec kulture“ financirala na ravni EU;

1.21 **meni**, da je treba zagotoviti sinergijo med izbranimi EPK in (vsaj dvema) mestoma, ki bi gostila pobudo „mesec kulture“, povezave pa bi se osredotočile predvsem na čezmejno in medregionalno kulturno sodelovanje. Dejavnosti in povezave z „mesecem kulture“ bi morale biti osrednji element kulturnega programa EPK, saj je Odbor prepričan, da bi tak pristop obogatil evropsko razsežnost prireditve EPK;

1.22 zato **meni**, da bi moral biti predlog o bodočem sodelovanju tretjih držav oblikovan skupaj z obstoječim predlogom o prireditvi EPK zato, da bi izbori EPK in „meseca kulture“ potekali istočasno.

Dejavnosti Odbora regij

Odbor regij

1.23 **ostaja** globoko zavezan sodelovanju v akciji EPK in je pripravljen še naprej aktivno sodelovati v postopkih izbora in spremljanja, ki ju predlaga Evropska komisija;

1.24 **prosi** za jasnejše formuliranje besedila, ki govori o imenovanju izbirne komisije (kot je določeno v členu 5), da bi v izbirni komisiji še naprej sodeloval tudi predstavnik Odbora. Odbor prav tako želi ohraniti običaj imenovanja namestnika, ki lahko zagotovi aktivno vključenost Odbora v primeru, da se njegov predstavnik ne more udeležiti sestankov komisije.

2. **Priporočila Odbora regij**

Predlagani postopek izbora in spremljanja

Odbor regij

2.1 **priporoča**, da mesta izkoristijo prireditev EPK kot del dolgoročne razvojne strategije na področju kulture ter tako spodbudijo trajnostni pristop na področju kulturnega razvoja in povečajo vpliv in zapuščino prireditve EPK v mestih;

2.2 **prosi** Evropski parlament, Svet in Evropsko komisijo, da poskrbijo za čim manjše zamude v vmesnem obdobju od trenutka, ko država članica predlaga mesta, do končne odločitve Sveta glede izbora ter mestom tako omogočijo čim več časa za pripravo;

2.3 **zahteva**, da države članice zagotovijo enega kandidata iz pristojnega nacionalnega združenja, ki bo predstavljal lokalno in/ali mestno oblast, kot enega izmed šestih članov izbirne komisije za prireditev EPK.

Pomoč Evropskim prestolnicam kulture

Odbor regij

2.4 **prosi** Evropsko komisijo, da z uvedbo novega načina spremljanja zmanjša administrativno obremenjevanje izbranih mest med postopkom priprav;

2.5 **zahteva**, da so izbrana mesta še pred začetkom izvajanja programa obveščena o znesku sredstev, ki jim jih bo namenila EU za pomoč v fazi načrtovanja. Odbor pozdravlja namen Evropske komisije, da podeli „nagrado“ mestom, ki izpolnjujejo merila, šest mesecev pred začetkom prireditve, vendar želi prejeti več informacij o tem, kako in pod katerimi pogoji bo nagrada podeljena;

2.6 **zahteva**, da Evropska komisija takoj skrajša postopek za pridobitev sredstev in prestolnicam kulture hitreje izplača obljubljena sredstva;

2.7 **zahteva**, da Evropska komisija podpre predpis o mentorski službi in tako v okviru postopka spremljanja izbranim mestom omogoči hiter dostop do praktičnih izkušenj in strokovne pomoči. Ta storitev mora biti odzivna in oblikovana v skladu s potrebami mest ter mora dopolnjevati informacije, ki jih bo Komisija posredovala mestom na svoji spletni strani. To bi lahko izvedli s pomočjo:

a) imenika mentorjev (na primer direktorjev in strokovnjakov s področja tehnike) iz mest, ki so že gostila programe prestolnice kulture, ali

b) ponovnim oživljanjem mreže evropskih prestolnic kulture in mesecev kulture, kar bi omogočilo izmenjavo izkušenj in bi delovalo kot služba za pomoč novo izbranim mestom;

2.8 **prosi** Evropsko komisijo, da poda dodatne predloge o možnostih za podporo in pomoč izbranim mestom pri pripravi in izpeljavi njihovih kulturnih programov:

a) z neposredno pomočjo mestom na področju marketinških dejavnosti, širšo distribucijo promocijskih materialov in večjo razpoznavnostjo prireditve EPK;

b) z oblikovanjem smernic o načinih, na katere lahko mesta izpolnijo številne zahteve na področju ocenjevanja in spremljanja;

2.9 **zahteva**, da Evropska komisija zagotovi finančno in drugo podporo mestom po izteku leta, v katerem gostijo prireditev EPK, ter tako pomaga ohraniti vpliv prireditve EPK čez daljši čas in mestu zagotoviti kulturno dediščino.

Večja vključenost evropskih prestolnic kulture

Odbor regij

2.10 **prosi** Evropsko komisijo, da nemudoma razjasni, kako prireditev EPK upošteva nadaljnjo širitev Unije;

2.11 **priporoča**, da prireditev „mesec kulture“ gostita dve mesti iz tretjih držav, ki sta izbrani hkrati z EPK, da se zagotovi dovolj časa za razvoj sinergij med mesti v zgodnji fazi priprav in da se okrepi evropska razsežnost kulturnih programov EPK.

Dejavnost Odbora regij

Odbor regij

2.12 **poudarja**, da mora Odbor ohraniti svojega predstavnika v izbirni komisiji, kot je veljalo doslej. Zaradi lažje interne koordinacije prosi, da je predstavnik Odbora imenovan za dve leti namesto za tri.

Priporočilo 1

Člen 5(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe Odbora regij
Dva člana komisije bo imenoval Evropski parlament, dva Svet, dva Komisija, enega pa Odbor regij.	Dva člana komisije bo imenoval Evropski parlament, dva Svet, dva Komisija, enega pa Odbor regij.
Člani izbirne komisije bodo neodvisni strokovnjaki brez navzkrižnih interesov ter z znatnimi izkušnjami in strokovnim znanjem na področju kulture, kulturnega razvoja mest oziroma pri organizaciji prireditve Evropska prestolnica kulture.	Člani izbirne komisije bodo vodilni neodvisni ~~strokovnjaki~~ posamezniki brez navzkrižnih interesov ter z znatnimi izkušnjami in strokovnim znanjem na področju kulture, kulturnega razvoja mest oziroma pri organizaciji prireditve Evropska prestolnica kulture.
Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko v prvem letu veljave te odločbe Komisija imenuje dva strokovnjaka za obdobje enega leta, Evropski parlament dva strokovnjaka za obdobje dveh let, Svet dva strokovnjaka za obdobje treh let in Odbor regij enega strokovnjaka za obdobje treh let.	Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko v prvem letu veljave te odločbe Komisija imenuje dva ~~strokovnjaka~~ člana za obdobje enega leta, Evropski parlament dva strokovnjaka za obdobje dveh let, Svet dva strokovnjaka za obdobje treh let in Odbor regij enega strokovnjaka za obdobje ~~treh~~ dveh let.

2.13 **prosi**, da predlog sklepa potrdi vlogo Odbora regij v nadzorni komisiji in da slednja prevzame dejavno vlogo pri zagotavljanju, da se sinergije med kulturnimi programi izbranih mest razvijejo v fazi priprave programov.

Priporočilo 2

Člen 9(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe Odbora regij
Ne manj kot 24 mesecev pred začetkom prireditve, bo Komisija zbrala 7 strokovnjakov, ki so jih imenovali Evropski parlament, Svet, Komisija in oblasti, odgovorne za izvedbo programov mest, ki bodo gostila prireditev Evropska prestolnica kulture.	Ne manj kot 24 mesecev pred začetkom prireditve, bo Komisija zbrala 7 ~~strokovnjakov~~, članov, ki so jih imenovali Evropski parlament, Svet, Komisija, Odbor regij in oblasti, odgovorne za izvedbo programov mest, ki bodo gostila prireditev Evropska prestolnica kulture.
Od te faze naprej bodo ti strokovnjaki predstavljali „nadzorno komisijo“.	Od te faze naprej bodo ti ~~strokovnjaki~~ člani predstavljali „nadzorno komisijo“.
Sestajali se bodo zato,, da ocenijo potek priprav na prireditev, posebej z vidika evropske dodane vrednosti.	Sestajali se bodo zato,, da ocenijo potek priprav na prireditev, posebej z vidika evropske dodane vrednosti in sinergije med programoma obeh mest.

V Bruslju, 17. novembra 2005

Predsednik
Odbora regij
Peter STRAUB